

Inhoudelijk verslag over 2020

Een jaar 'anders dan anders'

Inhoud

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Bevorderen van zelfregie	4
1.1 Ontmoeten	4
1.1.1 Inloop	
1.1.2 Activiteiten	
1.2 Training	7
1.2.1 Zelfregie, sterker worden in eigen keuzes maken	
1.2.2 Jezelf presenteren	
1.2.3 Mindfulness	
1.2.4 Overige training	
1.3 Workshops	8
1.4 Coaching	8
1.5 Inzetten ervaringsdeskundigheid	9
1.6 Onderwijsproject	10
Hoofdstuk 2 Belangenbehartiging	11
2.1 Collectieve belangenbehartiging	11
2.1.1 Algemeen	
2.1.2 Wmo	
2.1.3 Wonen	
2.1.4 Vervoer	
2.1.5 Toegankelijkheid	
2.1.6 Werkgroep Onderling Sterk	
2.1.7 Wmo Denktank	
2.2 Participatieraad	20
Hoofdstuk 3 Bedrijfsvoering	22
3.1 Communicatie	22
3.2 Organisatie	23
3.3 Organisatie in beeld	25

Inleiding

De overheid streeft naar een samenleving, waarin iedereen kan meedoen, maar zij verwacht daarbij te veel van sommige burgers. Daardoor dreigen we het tegenovergestelde te bereiken: dat mensen zich buitengesloten voelen. Sommige mensen missen bepaalde vaardigheden om mee te kunnen doen. Dat heeft een negatief effect op de kwaliteit van leven die zij ervaren. En het leidt tot hoge maatschappelijke meerkosten.

Het Zelfregiecentrum Nijmegen biedt deelnemers de mogelijkheid via ontmoeting, training, coaching en zelfhulp om zich persoonlijk te ontwikkelen. We komen op voor de gezamenlijke belangen van mensen met een beperking of kwetsbaarheid op het terrein van de Wmo, toegankelijkheid, vervoer en wonen. Daarnaast geven we gastlessen en workshops over het leven met een beperking en over zelfregie.

Het jaar 2020 was door de covid-19-pandemie een atypisch jaar. De open inloop was een groot deel van het jaar beperkt of in het geheel niet open. Ook andere ontmoetingsactiviteiten op het gebied van eten/koken, bewegen en creativiteit stonden op een laag pitje. Trainingen werden er nauwelijks gegeven, de 1 op 1 coaching kon wel continu doorgaan. Van juni tot oktober zijn we in beperkte vorm open geweest. Richting eind van het jaar moest weer alles 'op slot'.

Als Zelfregiecentrum hebben we een actief beleid gevoerd om mensen te bereiken. Door na te bellen, veel activiteiten te digitaliseren (zoals de open inloop) en door op huisbezoek te gaan en bijvoorbeeld samen te gaan wandelen. Zo konden alsnog veel mensen worden bereikt.

Op het terrein van belangenbehartiging hebben we een grote inspanning geleverd, vooral op het terrein van de Wmo. Dit had te maken met diverse beleidsstukken rond de invoering van basisteams voor jeugd & gezin en voor volwassenen. We hebben intern ook het effect van onze belangenbehartiging geëvalueerd.

In het verslagjaar vonden voorbereidingen plaats om samen met Ixta Noa een proef uit te voeren in de brede basisteams van Lindenholt en Zuid, om ervaringsdeskundigen in te zetten. Een aanvraag bij ZonMw om in Nijmegen een ervaringsdeskundig onderzoeksbureau 'Meetellen' te realiseren naar Utrechts/Amsterdams model, werd helaas niet gehonoreerd.

Op verschillende momenten in het jaar was er ambtelijk en bestuurlijk overleg over een nieuwe budgetaanvraag. Deze is uiteindelijk voor de periode 2021-2023 vastgesteld. Onze aanvullende verzoeken voor persoonlijke ontwikkeling (aanhaken bij piëzo-methodiek) en het realiseren van eerder genoemd ervaringsdeskundig onderzoeksbureau Meetellen, zijn vooralsnog niet gehonoreerd.

Per 1 maart 2020 kwamen er door het vertrek van Pluryn/J72 twee kantoorruimtes vrij voor onderverhuur. Via ons netwerk, LinkedIn, Funda in business en het makelpunt van de gemeente Nijmegen hebben we hier ruchtbaarheid aan gegeven. Dit heeft, door de lockdowns tijdens de covidpandemie, niet geleid tot verhuur in het verslagjaar. De gemeente heeft ons hier deels voor gecompenseerd, waarvoor wij zeer erkentelijk zijn.

Hoofdstuk 1

Bevorderen van zelfregie

1.1 Ontmoeten

	2020	2019	2018
Bezoekers ontmoetingsactiviteiten	368	619	649

Ontmoeting omvat zeer diverse zaken als de open inloop, de bruisende vrijdag (creatieve workshops en lunch), eet-activiteiten (Wereld Eetcafé, Pannenkoekencafé, Eet mee bij het ZRC), beweegactiviteiten (wandegroep, meditatie) en de Zomervitamine (zomerprogramma). Door sluiting van het gebouw als coronamaatregel hebben we veel minder bezoekers kunnen verwelkomen.

1.1.1 Inloop

Inloop nieuwe stijl

We zijn in 2020 begonnen om onze inloop anders vorm te geven. We zijn geïnspireerd door de Self Determination Theory. Dit betekent in het kort: we zetten de vraag van onze bezoekers centraal: Wat wil je? (*autonomie*) We onderzoeken hoe we die vraag kunnen beantwoorden en werken daarbij aan het versterken van kennis en vaardigheden (*competenties*), daarbij leggen we steeds verbinding met andere onderdelen van ons centrum, of met bezoekers/vrijwilligers onderling (*verbinden*). We willen door deze drie gebieden aandacht te geven onze bezoekers optimaal ondersteunen bij het krijgen/houden van meer zelfregie.

Vormgeving inloop in coronatijd

De inloop heeft in coronatijd naast een live versie een digitale versie gekregen. Het was een actief proces, waarbij zowel vrijwilligers als nieuwe deelnemers inbreng hebben gehad. De inloop is niet in beton gegoten, want er werd nauwkeurig gekeken wat passend en gewenst is. Er konden slechts kleine aantallen deelnemers blijven samenkomen. Dit vroeg een andere werkwijze, waarbij de verschillende wensen en behoeftes zijn besproken. De meeste deelnemers hebben een voorkeur voor persoonlijk contact. Vrijwilligers waren gemotiveerd voor de online inloop. Sommige vrijwilligers kwamen liever niet meer op locatie. Iedereen moest zich van tevoren aanmelden in verband met de maatregelen en zowel vrijwilligers als deelnemers konden alleen op afspraak komen. Sommigen ervaarden hierdoor een drempel.

Gewoon een leuk krantje

Tijdens de eerste lockdown maakten we regelmatig een krantje voor en door onze bezoekers. Er stonden gedichten in, recepten, ontspanningsoefeningen. 'Gewoon een leuk krantje' dus! Voor een beetje afleiding en om de moed erin te houden.

Belrondes

Daarnaast hebben we geleerd dat het heel belangrijk is om contact te blijven houden met vaste bezoekers en vrijwilligers. Daarvoor hebben we belrondes in het leven geroepen, zodat we regelmatig konden vragen: Hoe gaat het met je?

Inloop coronaproof

Tijdens de versoepelingen in de zomer van 2020 zijn we de inloop 'coronaproof' gaan inrichten, dit hield in: kleine groepen verdeeld over meerdere ruimtes en alleen op afspraak. Vooral dat laatste bleek een verbetering. We wisten daardoor wie we konden verwachten en konden daardoor gericht contact maken en verkennen wat de zelfregievraag is.

Bruisende vrijdag digitaal

Tijdens de tweede lockdown zijn we steeds meer online gaan aanbieden. We gebruiken hier Skype voor. De Bruisende Vrijdag werd in 2020 door de stagiaires digitaal uitgevoerd. Er werd digitaal gewerkt met creatieve vormen, er werden online drama-oefeningen gedaan en muzikale activiteiten aangeboden. Soms stuurden we mensen pakketjes op, zoals papier, of klei.

Gespreksdozen

Tijdens de lockdown hebben verschillende bezoekers een bijdrage geleverd aan het maken van gespreksdozen met bijbehorende vragen. Op deze manier konden we producten blijven ontwikkelen die we na de lockdown kunnen inzetten. Ook konden vrijwilligers hierdoor vanuit huis toch actief blijven. De gespreksdozen zullen vanaf 2021 ingezet worden tijdens de inloop- en ontmoetingsactiviteiten. Het is een laagdrempelige methodiek om kennis te maken met iemand die je nog niet (goed) kent. We willen hiermee bezoekers faciliteren die door corona lange tijd geen/minder sociale contacten hadden.

Weekprogramma

Op alle dagen bleef de inloop open. Met behulp van nieuwe deelnemers en vrijwilligers werd gekeken naar de invulling van de live en digitale inloop. Ook werd geprobeerd of die twee vormen te combineren waren. In de praktijk bleek dat lastig. Mensen hebben behoefte om iets te doen wat voor hen van betekenis is. Bijvoorbeeld tekenen of schilderen. Of gedichtjes maken. Er was behoefte aan contact en een praatje met iemand. De meeste deelnemers waren uitgesproken in hun wens voor de live inloop of juist de digitale inloop. Niet iedereen beschikt over vaardigheden om digitaal mee te doen. Anderen vonden het juist heel prettig om digitaal nog in contact te kunnen zijn. We hebben duidelijk gecommuniceerd wat er op het programma stond, waarbij onderscheid werd gemaakt tussen live en digitale inloop.

Het weekprogramma was eind 2020: Liefde gaat door de maag op maandag, Di Do Di (betekent: Dialoog- of Doe-Dinsdag), Wijze Woensdag, Dichterlijke Donderdag en Bruisende Vrijdag.

Wat wil ik, wat kan ik en met wie?

De mensen die aansloten bij de inloop hebben een psychische kwetsbaarheid, verstandelijke beperking of lichamelijke beperking. In individuele gesprekken kunnen deelnemers met de medewerker bespreken, wat zij zoeken, wat zij kunnen en met wie ze dat willen doen. Zij mogen uitzoeken wat ze willen en uitproberen wat voor hen werkt. De inloop is een fijn middel om mensen te ontmoeten en iets te doen wat bij de deelnemer past. De meest toegankelijke manier om uit te zoeken, wat je wil, wat je kan en met wie is de live ontmoeting. Daar waar mogelijk is individueel gesproken of samen gewandeld. Dit jaar is er ook veel contact geweest via telefoon, Skype of Teams om zo elkaar te blijven zien en spreken.

Gemiddeld zijn er wekelijks 20 à 25 mensen bij de inloop geweest. Dagelijks liepen er mensen in, zowel fysiek als digitaal. Er waren per dag afwisselend 2 tot 7 deelnemers en vrijwilligers aanwezig. De meeste deelnemers zijn vaste bezoekers, die graag op vaste dagen terugkeren.

1.1.2 Activiteiten

Reguliere activiteiten bij Ontmoeten zijn tot de zomervakantie doorgegaan. Het gaat dan om de Jongerengroep, inloop, kookcursus op woensdag, aan Tafel bij Til, gezonde leefstijl cursus, Kiek ons Gaon wandelgroep, toneelgroep, zomervitamine. Het was voor de toneelgroep een teleurstelling dat er geen uitvoering op het Waalzinnig festival gegeven kon worden. De dinsdagavond inloop is komen te vervallen. Gerichte activiteiten hebben de voorkeur bij bezoekers.

Gezien de maatregelen om covid-besmetting te bestrijden zijn de groepsactiviteiten gestopt. Daar is een nieuw passend aanbod voor terug gekomen.

Wandelen met aandacht. Het bleek moeilijk te zijn met wandelen afstand te houden. Daarom zijn met deelnemers individuele of in tweetallen wandelafspraken gemaakt. Dit gecombineerd met koffie/thee en soep eten. Een ploeg van 6 begeleiders zorgden dat deelnemers geregeld uitgenodigd werden. Dit in de wijk, bij hen thuis of op het Zelfregiecentrum. Sommige deelnemers kennen we al jaren maar door de individuele wandelingen ontstond er intenser contact. Plan is nu om coaches van het Zelfregiecentrum te betrekken bij het vormgeven van wandelcoach-opdrachten en gesprek.

Huisbezoeken, gesprek aan tafel. Bij bezoekers die niet willen of kunnen wandelen hebben we huisbezoeken gehouden. Tot de corona was dat niet gebruikelijk. Je hebt een ander contact en gesprek met elkaar in de huiskamer van de bezoeker.

Gezonde Leefstijl. Om een gezonde leefstijl te stimuleren hebben we twee acties opgezet. De eerste was in de vorm van een cadeautas. Daarin zaten leuke verrassingen maar ook opdrachten rondom± contact zoeken, sfeer maken in huis, bewegen in en buitenshuis, ontspanning.

Onze tweede actie is de piramide uitdaging. Een opbouw rondom 4 uitdagingen: contact zoeken, water drinken, ommetje maken en positieve gedachten hebben. We merken dat de motivatie niet overvloedig is. We moeten stimuleren. In het nieuwe seizoen zullen we deze opdrachten in de groep doen.

Schrijven van kaarten en telefoonrondes. Twee keer heeft een groepje deelnemers kaarten voor de bezoekers geschreven. Vrijwilligers hebben twee belrondes naar deelnemers gehouden.

Goede Dag krant. Omdat bezoekers met een licht verstandelijke beperking niet altijd op de sociale media vertoeven hebben we twee uitgaven van een papieren krant gemaakt. Daarvoor stuurden sommigen post in.

Aan Tafel bij Til. We hebben met 2 vrijwillige koks een catering opgezet. Deelnemers konden zich inschrijven voor een maaltijd met aandacht. In shiften kwamen ze bijpraten en als dat kon eten of anders een maaltijd meenemen. Met nieuwjaar hebben we oliebollen gebakken en rondgedeeld.

1.2 Training

	2020	2019	2018
Deelnemers aan trainingen	116	162	168

1.2.1 Zelfregie, sterker worden in eigen keuzes maken

De training Zelfregie is in het begin van 2020 door 4 mensen gevolgd.

Omdat er daarna geen nieuwe trainingsgroep kon starten, is er een onlinetraining 'Vitaliteit en zelfregie tijdens corona' ontwikkeld tijdens de lockdown. Vijf mensen hebben de training online gevolgd. Tijdens de training konden deelnemers 'stoom afblazen' en kregen ze tips om zo vitaal mogelijk door de coronacrisis te komen. Door middel van oefeningen zochten ze antwoord op de vraag: Hoe zorg je in deze tijd zo goed mogelijk voor jezelf?

1.2.2 Jezelf presenteren

Zelfregiecentrum Nijmegen biedt sinds 2013 trainingen Jezelf presenteren aan. Deze zijn gebaseerd op het streven naar empowerment en op de methodiek van het Oplossingsgericht Werken. Hierbij proberen deelnemers in kleine stapjes hun persoonlijke doel te bereiken. Dit vormt een leidraad gedurende de cursus. Tijdens de bijeenkomsten van twee uur oefenen de deelnemers met concrete presentatieopdrachten en een rollenspel waarvan zij mede de inhoud kunnen bepalen aan de hand van hun eigen doel.

Iedereen die meer grip op zijn leven wil krijgen, kan zich voor de training aanmelden. Deze wordt aangeboden aan nieuwe gastdocenten binnen het Onderwijsproject. Zij vertellen hun eigen verhaal in gastlessen aan steeds wisselende en soms omvangrijke groepen leerlingen en studenten.

De training is één keer gegeven en was twee keer volgeboekt, maar kon door de coronamaatregelen niet gegeven worden. De vraag van een cursist is meegenomen in de coaching.

1.2.3 Mindfulness

In januari 2020 heeft er nog een mindfulness training van 8 weken voor 7 personen plaatsgevonden. Van april tot oktober zijn er wekelijks buiten meditaties op diverse locaties in de natuur en in tuinen thuis georganiseerd. Vanaf oktober tot de tweede lockdown in december was er wekelijks in kleine groepjes meditatie op het Zelfregiecentrum.

1.2.4 Overige training

Start digitale coaches/ Start online pret

Omdat veel bezoekers niet of onvoldoende vertrouwd zijn met online-activiteiten, zijn we eind 2020 gestart met de ontwikkeling van een handboek en het werven van online-coaches die deelnemers

‘aan de hand kunnen nemen’ en samen met hen de eerste stappen online kunnen zetten. In 2021 wordt dit verder uitgerold.

Training belmaatjes wijkatelier Lindenholt

In Lindenholt zijn vrijwillige belmaatjes getraind. Het Zelfregiecentrum heeft deze training ontwikkeld en heeft deze een keer op locatie en een keer digitaal verzorgd. De belmaatjes bellen mensen in de wijk die graag een praatje willen maken, zich eenzaam voelen en/of zich vervelen.

1.3 Workshops

	2020	2019	2018
Deelnemers aan workshops	25	77	138

Workshop voor themagidsen

In opdracht van Stichting Vagebond verzorgde het Zelfregiecentrum een training voor themagidsen. Zij vertellen tijdens een stadswandeling of rit met de zonnetrein aan scholieren, studenten, beleidsmakers, bedrijven, bezoekers van Nijmegen of andere geïnteresseerden over hun ervaringen met dak- en thuisloos zijn. We hebben de training Jezelf Presenteren toegespitst op deze cursisten. Een groep van vier cursisten heeft de training kunnen volgen in het Zelfregiecentrum, in de zonnetrein en op locatie. De training wordt in 2021 opnieuw ingepland.

Arbeidsgerichte training

Dit jaar verzorgden we drie keer een arbeidsgerichte variant van de training Jezelf Presenteren als vast onderdeel van de training Start Klaar bij het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen. We leverden twee keer een vaste bijdrage aan de training Klaar voor de Stap. In deze bijeenkomsten gaan wij in op het bespreekbaar maken van een beperking in sollicitatieprocedures en op de werkvloer. Voor de deelnemers en trainers van het Werkbedrijf heeft het meerwaarde dat dit onderdeel door ervaringsdeskundigen wordt gegeven.

1.4 Coaching

	2020	2019	2018
Coaching	122	153	161

De impact van de coronacrisis is merkbaar en voelbaar bij de deelnemers. Wat het meeste gemist wordt is het directe contact met het eigen netwerk en de vaste dagelijkse structuur. Niet meer dan logisch; deze situatie brengt iedereen uit balans en heeft ook gewoon tijd nodig. Deelnemers hebben behoefte aan meer en structureler contact. Een aantal deelnemers heeft behoefte aan wekelijks

contact, voor anderen is één keer per twee à drie weken voldoende. Tijdens de sluiting van het Zelfregiecentrum vinden de meeste gesprekken plaats via de telefoon.

Na de eerste onrust weten deelnemers hun draai te vinden en bedenken zij eigen oplossingen: dagelijks een contact met iemand uit de familie of vriendenkring (via telefoon of samen een wandeling maken met 1,5 meter afstand).

Er is een diversiteit aan activiteiten die mensen ondernemen, zoals wandelen, lezen, tuinmeubels opknappen, schrijven, filmpjes opnemen (yoga- en sportlessen), meedoen aan online-initiatieven zoals yoga en zingen, puzzelen. Een paar deelnemers maakt ook gebruik van de subsidieregeling 'NL leert door' (scholingstraject en/of begeleidingstraject door een loopbaancoach). Een deelnemer ontwikkelt met ondersteuning stapsgewijs een workshop en training Zentangle die zij als vrijwilliger binnen het Zelfregiecentrum aanbiedt en uitvoert.

Bijzonder om te horen en zien hoeveel veerkracht en eigen oplossingsvermogen mensen laten zien.

Coaching bestaat vooral uit het bieden van een luisterend oor, het normaliseren van gevoelens van onrust en onzekerheid en ondersteunen bij het vinden van oplossingen door het stellen van vragen en (met instemming van de coachee) aangeven van mogelijkheden.

De soorten coaching die ingezet worden zijn vooral Life/Personal coaching (balans vinden in het leven ten tijde van de coronacrisis), Structuur coaching (structuur aanbrengen in het dagelijks leven nu de vaste structuur wegvalt) en Stress coaching. Daarnaast ook RET-coaching en Loopbaan coaching (gericht op het vinden van (vrijwilligers)werk).

Tijdens de lockdown is coaching zoveel mogelijk telefonisch en via Skype gegaan. Mensen met urgente vragen of problemen konden een-op-een op het centrum afspreken.

1.5 Inzetten ervaringsdeskundigheid

Deelname aan regionale inclusiecampagne

Het Zelfregiecentrum maakt deel uit van de klankbordgroep van de regionale inclusiecampagne "Oog voor elkaar" van de gemeente Nijmegen in samenwerking met vijftien regiogemeenten. Hierbij gaat het om de signalering en opvang van mensen met een psychische kwetsbaarheid in de wijken.

Er zijn schriftelijke interviews en videoportretten gepubliceerd waarin mensen met een psychische kwetsbaarheid hun eigen verhaal vertellen. Er worden ook tips gegeven om beter om te gaan met mensen met een psychische kwetsbaarheid in de eigen wijk. Vanuit dit project is er in november een projectgroep ontstaan genaamd 'Een welkome wijk'. Met coördinatie van de gemeente is er een pilot gestart om mensen met een psychische kwetsbaarheid beter zichtbaar te maken en te laten meedoen in de wijk Heseveld. Samen met vergelijkbare pilots in Beuningen en Heumen hebben er in december twee digitale leersessies plaatsgevonden onder leiding van Movisie en Samen Sterker Zonder Stigma. Deze zijn voorbereid in de afzonderlijke projectgroepen.

Brede basisteams

In september hebben Ixta Noa en het Zelfregiecentrum een pilot bedacht om betaalde ervaringsdeskundige medewerkers deel uit te laten maken van brede basisteams Lindenholt en Zuid.

Zij bieden samen met opgeleide vrijwilligers laagdrempelige zorg en ondersteuning bij herstel en participatie aan inwoners in een kwetsbare positie. In presentaties aan beide basisteams is de functie van ervaringsdeskundige toegelicht en zijn ervaringen uitgewisseld met de inzet van ervaringsdeskundigen.

Paramedische studies

De HAN heeft een aantal digitale bijeenkomsten georganiseerd om met studenten, medewerkers en externe deskundigen als het Zelfregiecentrum van gedachten te wisselen over de Academie voor Paramedische studies in 2025. Thema's waren onder meer zelfregie, participatie en revalidatie.

1.6 Onderwijsproject

Medewerkers van het Onderwijsproject gaan aan de hand van interactieve werkvormen in gesprek met leerlingen en studenten over het leven met een beperking en het cliëntperspectief in de zorg. We profileren ons op het thema zelfregie dat een steeds belangrijker plaats inneemt in het beroepsonderwijs. We beïnvloeden de beeldvorming en maken mogelijke vooroordelen over mensen met een beperking bespreekbaar. We laten leerlingen en studenten enigszins praktisch ervaren hoe het is om een beperking te hebben. De gastlessen sluiten zoveel mogelijk aan bij de leefwereld en het ontwikkelingsniveau van de leerlingen en studenten.

Door de coronamaatregelen konden we vanaf half maart ineens geen gastlessen meer geven op scholen en opleidingen. In mei gaven we een digitale gastles bij een opleiding die hier inmiddels ervaring mee had. We hebben andere scholen en opleidingen benaderd om digitale gastlessen te geven. We hebben een team digitale werkvormen gevormd binnen het Onderwijsproject dat een lesopzet heeft gemaakt voor het basisonderwijs. Deze gaan we uitzetten als de basisscholen weer klassikaal les kunnen geven. We hebben ook casussen en ervaringsopdrachten ontwikkeld voor digitale gastlessen in het beroepsonderwijs en aan de universiteit. Studenten en Opleidingen waren positief over ons digitaal alternatief waarin de interactie met studenten centraal bleef staan. Vanaf juli zijn we met het Onderwijsproject digitaal gaan vergaderen.

In 2020 hebben we in totaal 31 gastlessen gegeven. We gaven 5 lessen in het basisonderwijs, 9 in het MBO, 16 in het HBO en 1 in het WO. Dat zijn er minder dan in 2019. Er stonden elf lessen gepland in het basisonderwijs, voortgezet en hoger beroepsonderwijs die door de lockdown in maart en april niet door konden gaan. In het MBO en HBO hebben we van half september-half december op beperkte schaal fysieke gastlessen kunnen geven aan gesplitste klassen en steeds kleiner wordende groepen. We konden inspelen op de ervaring met digitaal onderwijs bij studenten en opleidingen.

Twee nieuwe gastdocenten hebben in de vergadering van het Onderwijsproject geoefend met het vertellen van hun eigen verhaal. Ook hebben we aandacht besteed aan kwaliteiten die we bij elkaar zien en die we verder willen ontwikkelen.

In 2020 zijn er drie nieuwe gastdocenten bij het Onderwijsproject gekomen.

Hoofdstuk 2

Belangenbehartiging

2.1 Collectieve belangenbehartiging

Het Zelfregiecentrum is vertegenwoordigd in de adviescommissie JMG (Jeugd, Maatschappelijke opvang en Gehandicaptenbeleid), die het college gevraagd en ongevraagd adviseert. Daarnaast nemen we deel aan de klankbordgroep Welzorg, het Regionaal Adviesorgaan Doelgroepenvervoer (RAD), het Regionaal Platform Ervaringskennis (RPE) en de Nijmeegse Coalitie voor Inclusie. Daarnaast onderhouden we contacten met politieke partijen. Elke maand hebben we een intern beleidsoverleg.

2.1.1 Algemeen

Coalitie voor inclusie

Op 13 februari was er een middag over diversiteit en inclusie in de Sint Maartenskliniek, georganiseerd door de gemeente. Els van der Ploeg heeft namens de Nijmeegse coalitie voor inclusie een manifest ondertekend.

We hebben in het voorjaar deelgenomen aan diverse themagroepen, zoals 'werk en participatie' en 'zorg en ondersteuning'. Doel van deze werkgroepen is om speerpunten te benoemen (2 tot 3) voor de korte en wat langere termijn: zaken die met voorrang worden opgepakt. We hebben ook deelgenomen aan de projectgroep. Het eindresultaat wordt in 2021 opgeleverd.

De effectiviteit van belangenbehartiging

Het doel van onze belangenbehartiging is om vanuit cliëntperspectief invloed te hebben op vooral gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan. Hoe effectief zijn we daarin? Dat vragen we ons geregeld af. Op 2 november hebben we hier met de deelnemers aan het interne beleidsoverleg een discussie over gevoerd.

In het algemeen hebben we de indruk dat onze bijdragen ertoe doen. We zien ook concreet resultaat als we kijken naar het proces rond de aanbesteding van buurtteams voor jeugd en volwassenen, bijvoorbeeld in de vorm van het behoud van de vaste hulpverlener (tot einde indicatie) en het instellen van een cliëntenraad bij de nieuwe organisaties.

Als verbeterpunten werden benoemd: meer zichtbaarheid van wat we doen (o.a. via berichtgeving op onze website), waar mogelijk meer samenwerking met andere partijen, en ook inzetten op ludieke acties. Enkelen zouden ook graag bij een beleidsambtenaar stage willen lopen, wanneer corona dat toelaat.

Ervaringsdeskundig onderzoeksbureau Meetellen

We hebben bij ZonMw een aanvraag ingediend om naar voorbeeld van Utrecht en Amsterdam een ervaringsdeskundig onderzoeksbureau 'Meetellen' te realiseren. Bij deze bureaus doen ervaringsdeskundige medewerkers samen met onderzoekers kwantitatief en kwalitatief onderzoek naar de zelfredzaamheid, empowerment en participatie van mensen die langdurig ondersteuning nodig hebben. Door de peer-to-peer-benadering worden mensen bereikt die met 'gewoon'

onderzoek vaak niet worden bereikt. Bovendien wordt aan een panel gebouwd (met in Utrecht honderden leden), dat snel te raadplegen is. De aanvraag is helaas afgewezen. We gaan over het idee nog wel in gesprek met de gemeente Nijmegen.

2.1.2 Wmo

Rekenkameronderzoek

Op 6 februari 2020 heeft het Zelfregiecentrum een brief geschreven aan college en raad over het rapport 'Toegang tot de Wmo. Rekenkameronderzoek vanuit cliëntperspectief', dat in december 2019 werd gepubliceerd. Op 12 februari hebben we over dit onderwerp ook ingesproken.

We hebben aangegeven dat cliënten onvoldoende worden geïnformeerd over hun rechten en plichten; dat waardevolle kennis van Stips en cliëntondersteuning niet wordt gebruikt; dat er sowieso te weinig kwalitatieve informatie wordt verzameld; en dat er onvoldoende waarborg is voor gelijke behandeling van burgers. Dit alles met het dringende verzoek daar iets aan te doen.

Aanbesteding

Het college stelt per brief van 14 januari aan de gemeenteraad voor om via een verlicht regime aan te besteden. "Bezuiniging is geen doel van deze doorontwikkeling. In onze ogen omvat het cliëntperspectief meer dan keuzevrijheid en rechtsbescherming. Cliënten zijn bijvoorbeeld direct en indirect gebaat bij minder versnippering en betere samenwerking, meer eenvoud en aandacht voor inclusie." En: "Het betekent ook dat we een keuze moeten maken tussen de mate van keuzevrijheid en het belang van samenwerking."

Het college gaat ook in op rechtsbescherming. Ze hanteert vijf uitgangspunten:

- 1 iedere inwoner krijgt hulp en ondersteuning die nodig is;
- 2 ieder signaal dat dit niet het geval is, moet worden opgepakt, beoordeeld en van een reactie voorzien;
- 3 iedere inwoner krijgt goede voorlichting. Aan onafhankelijke cliëntondersteuning wordt niet getornd;
- 4 iedere inwoner die een gesprek met het basisteam heeft gehad moet daarvan een verslag krijgen;
- 5 iedere inwoner die in het traject een beschikking wenst, zal deze ontvangen.

Toegang tot klassieke Wmo, positie ouderenadviseurs

Op 17 april heeft Adviescommissie JMG een gevraagd advies gegeven over de toegang tot de 'klassieke' Wmo, de positie van ouderenadviseurs en de brief 'Tussenstand Brede Basisteam Volwassenen' van 23 maart.

JMG stemt ermee in de toegang tot de klassieke Wmo centraal te organiseren met consulenten die wijkgericht werken, onder regie van de gemeente. De adviescommissie kan ook instemmen met een centraal team ouderenadviseurs die wijkgericht werken.

Brede basisteams Volwassenen

In juli hebben we als Zelfregiecentrum per brief bij de raad gereageerd op het koepelvoorstel Brede Basisteams in perspectief (juni 2020). Daarbij hebben we aangegeven dat consultants op onderdelen behoefte hebben aan meer kaders, om hun afweging te maken, en daarbij ook initiatief van de gemeente verwachten. 'Dit helpt hen bij het maken van keuzes en het uitleggen daarvan aan cliënten.' Dit is des te meer van belang, gezien een andere constatering van de Rekenkamer, dat veruit de meeste cliënten afhankelijk zijn van één consultant. 'Voor de gemeente betekent deze werkwijze dat het geen beeld heeft van de (juridische) kwaliteit van de onderbouwing van adviezen'.

Daarnaast vragen wij in de brief om goede verslaglegging en heldere criteria om te rapporteren over onafhankelijke cliëntondersteuning. Als bijlage bij de brief hebben we een inspraakreactie opgenomen van 3 juni op 'criteria Dossiertoetsing 2020 gemeente', die we op een aantal punten hebben aangevuld.

Eerder (25 mei) adviseerde JMG al over dit onderwerp, waarbij werd gepleit voor een adequate interne klachtenregeling en het instellen van een cliëntenraad bij de partij die de aanbesteding wordt gegund. JMG vraagt in dit advies ook om een goede financiële onderbouwing van het invoeren van brede basisteams. In een inspraakreactie van 27 mei pleit Zelfregiecentrum hier ook voor. "We willen niet in een situatie belanden waarin medewerkers van de brede basisteams straks te weinig ondersteuning kunnen bieden, omdat het budget onder druk staat."

Collegevoorstel offerte-aanvraag brede basisteams

In een ongevraagd advies constateert JMG dat in het collegevoorstel wordt voorgesorteerd op het verlengen van wachttijden, verzwaren van caseload, strengere indicaties en budgetplafonds. JMG adviseert het college om niet te tornen aan de kwaliteitseisen die eerder zijn vastgelegd in het programma van eisen.

Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Op basis van overleg heeft de gemeente besloten het cliëntervaringsonderzoek anders te gaan invullen. "Om onder meer de respons te verhogen, kiezen we voor een andere invulling van het onderzoek vanaf 2020. In plaats van het eenmalig bevragen van cliënten over het voorgaande jaar (na afloop: in 2019 over ervaringen in 2018), kan de enquêtering worden gespreid over meerdere momenten gedurende het jaar zelf: een continuummeting. De uitvraag sluit dan beter aan bij de cliëntbeleving, omdat de tijd tussen de ervaring en het moment van enquêteren minder groot is. We krijgen hierdoor sneller signalen binnen en verwachten dat dit ook zorgt voor verhoging van de respons. Het biedt de mogelijkheid om sneller bij te sturen waar nodig."

Hulpmiddelen

Welzorg won de aanbesteding voor hulpmiddelen. Ligtvoet blijft service leveren voor middelen die nog via haar uitstaan (sterfhuisconstructie). Als Zelfregiecentrum leveren we de voorzitter van de regionale klankbordgroep van cliënten. Op 16 juni hadden we een kennismaking met de manager van Welzorg en op 2 juli met de nieuwe contractmanager van de gemeente.

2.1.3 Wonen

Woonvisie en omgevingsvisie 2020

We hebben in het begin van 2020 gereageerd en input gegeven op de concept Woonvisie 2020. Dit is een update van de versie uit 2018. Ook hebben we inhoudelijk gereageerd op de Omgevingsvisie. We hebben onze input verwerkt in een breed beleidsadvies dat aan de gemeente is verstuurd.

We hebben ook bijgedragen aan het advies van JMG (28 maart) over de ‘Ontwerp-Omgevingsvisie Nijmegen stad in beweging’. Een van de aanbevelingen is om de rechten van mensen met een handicap sterker tot uitdrukking te laten komen in de Omgevingsvisie. Een andere aanbeveling betreft het leveren van extra inspanningen voor de huisvesting van ouderen en mensen met een beperking. Hierbij wordt gedacht aan Fokus-woningen, individueel aangepaste woningen en geclusterde woonvoorzieningen voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking.

In het verslagjaar heeft een projectgroep van het Zelfregiecentrum veel tijd gestoken in het onder de aandacht brengen van een notitie, waarin een urgent probleem wordt aangesneden: het tekort aan rolstoelgeschikte woningen en de eisen waaraan deze dienen te voldoen voor de categorie mensen met een grote zorgvraag. Dit is mede tegen de achtergrond van beleid van Fokus, die in meerdere gevallen cliënten met een bovengemiddelde zorgvraag de huur heeft opgezegd. Op dit moment staan er het Handboek voor Toegankelijkheid (7^e druk) alleen richtlijnen voor mensen met een handbewogen rolstoel of scootmobiel. In werkelijkheid is er veel meer diversiteit in categorieën. Daarom pleiten we ervoor een aantal categorieën van mensen met een mobiliteitsbeperking toe te voegen, zoals:

- Een persoon met een standaard elektrische rolstoel
- Een persoon met een extra lange en extra brede elektrische rolstoel
- Een persoon met een besturingscomputer of beademingsapparatuur op de rolstoel
- Een persoon met een indicatie voor 24-uurszorg, bijvoorbeeld in verband met beademing
- Een persoon die gebruikt van een rolstoel en een plafondlift of een verrijdbare lift

Overigens is Het Handboek voor Toegankelijkheid inmiddels vervangen door de Integrale Toegankelijkheids Standaard (ITS) 2020, waarin minimum-maten worden gehanteerd. Voor mensen met een zwaardere zorgvraag, werken we nu aan het formuleren van woningeisen/woningvoorwaarden van zogenaamde rolstoel-plus woningen.

Verder pleiten we voor een woonbehoefte-onderzoek onder mensen met een beperking. In het laatste woonbehoefte-onderzoek (2019) is er geen specifieke aandacht geweest voor deze groep. “Jongeren van 18 jaar hebben een heel andere woonbehoefte dan veertigers of 65-plussers. Hoe willen ze wonen? Waar? Met of zonder zorg? Van belang is ook dat gehandicapten steeds ouder worden.”

2.1.4 Vervoer

We nemen deel aan het Regionaal Adviesorgaan Doelgroepenvervoer (RAD), dat gemiddeld eens per zes weken bijeenkomt. De RAD heeft zich in het verslagjaar voornamelijk beziggehouden met de implementatie van de aanbesteding doelgroepenvervoer. Op 17 juni is aan het bestuur van Doelgroepenvervoer Arnhem-Nijmegen (DRAN) geadviseerd over het rapport ‘Mobiliteit op Maat’ van de provincie Gelderland. Een van de doelen van het rapport is te onderzoeken of de

bereikbaarheid van kleine kernen en woonwijken kan worden verbeterd. In reactie daarop vindt de RAD dat er geen splitsing mag ontstaan tussen Wmo-vervoer en aanvullend openbaar vervoer. Het zou te allen tijde moeten gaan om de integrale benadering van het vraagafhankelijke vervoer.

Op 30 oktober heeft het RAD opnieuw aan DRAN geadviseerd, nu over de Notitie Hubtaxi, waarin de provincie wederom op de niet door de RAD gewenste splitsing stuurt. “Voor veel mensen, die dankzij doelgroepenvervoer, nu van deur tot deur kunnen reizen gaat een tussenstap via halte(s) en hub een onnodige en te hoge drempel vormen. Wij achten dat ongewenst.”

2.1.5 Toegankelijkheid

De projectgroep Toegankelijkheid is al sinds de opening van Cultureel Centrum de Lindenberg in 1972 actief in Nijmegen. Deze lange geschiedenis maakt helder dat aandacht voor toegankelijkheid nog altijd van groot belang is. Zeker nu ook in Nijmegen het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap is overgenomen. We werken met diverse organisaties samen, zoals Hoormij (slechthorende organisatie) en de Oogvereniging (blinden en slechtzienden).

Personele wisseling

Na 30 jaar actief te zijn geweest als Projectleider Toegankelijkheid, is Marcel Giebels in oktober 2020 met pensioen gegaan. Voor zijn bijzondere verdiensten heeft hij de Zilveren Waalbrugspeld ontvangen. Per 1 september 2020 is Jan Troost als nieuwe projectleider aangenomen voor drie dagen in de week. (Meer hierover in dit verslag in het volgende hoofdstuk 3.2 Nieuwe start.)

Toegang tot HIOR

De projectgroep Toegankelijkheid heeft toegang tot het digitale Handboek Inrichting Openbare Ruimte van de gemeente Nijmegen. Hierdoor kunnen we meekijken met de plannen en in een vroeg stadium meedenken. Controleren op toegankelijkheid betekent in duo's op pad gaan, ter plekke met een meetlat aan de slag gaan en foto's maken. Dit was in het verslagjaar beperkt mogelijk. Doordat sommige van onze vrijwilligers niet de beschikking hebben over een computer of randapparatuur vond het meeste overleg telefonisch plaats.

Website Toegankelijk Nijmegen

In 2020 stonden 404 locaties op de website Toegankelijk Nijmegen. Twee van onze vaste vrijwilligers zijn in 2020 verdergegaan met onderzoek naar de toegankelijkheid van de winkels in het centrum van Nijmegen. Toen ze daar door corona niet meer terecht konden, zijn ze gestart met onderzoek naar de gehandicapten-parkeerplaatsen. Inmiddels is de plattegrond van de parkeerplaatsen in overleg met de gemeente ook op onze website Toegankelijk Nijmegen geplaatst. De controle vraagt veel tijd en we hopen in 2021 meer vrijwilligers te kunnen aannemen. Hierover is inmiddels contact gezocht met de vrijwilligerscentrale.

Niet doorgedaan vanwege covid-19

Een geplande cursus over integrale Toegankelijkheid voor zowel onze vrijwilligers als voor ambtenaren, een geplande ervaringstocht met ambtenaren en onderzoek naar de toegankelijkheid van de St. Annastraat konden helaas vanwege de coronabeperkingen niet doorgaan. We halen dit in zodra het kan.

Samenwerking met gemeente

We werken veelvuldig samen met de gemeente Nijmegen op het brede terrein van toegankelijkheid. De ambtenaren van verschillende diensten weten ons te vinden. Nu vaak via Teams, zoom en telefonisch. Het gaat dan om:

- Advisering en stimulering van aanpasbaar bouwen
- Overleg met gemeente, projectontwikkelaars en architect bij grote bouwprojecten zoals Centraal Station, Sporthal Noord en Radboud
- Overleg over aanpassingen van gemeentelijke gebouwen
- Inspraakbijeenkomsten gemeenteraad en contact onderhouden met de lokale politiek
- Advisering bouwtekeningen gemeente Nijmegen
- Bijdragen aan het Handboek Nijmegen Toegankelijk
- Start overleg gemeente voor verkiezingen 2021 (toegankelijkheid stembureaus en inrichting speciaal stembureau bij het Zelfregiecentrum met de blindenmal)
- Cursus toegankelijkheid bouwtekeningen door één van onze vrijwilligers bouwtekening lezen.
- Advisering Zwembad dat ook bij verbouw of nieuwbouw aan het ITS moet voldoen.
- Toegankelijkheid Stationsomgeving Heyendaal vraagt voortdurende aandacht.
- Inspraakbijeenkomst Gemeenteraad over Centraal Station en rolstoelwoningen in Nijmegen.
- In 2020 is er ook regelmatig overleg geweest met de stichting Hoormij over het aanbrengen van ringleidingen voor slechthorenden bij diverse locaties in Nijmegen.
- Werkbezoek Sanmedi over openbaar integraal toilet (Europees Initiatief)
- Overleg met LUX over verbouwing filmzaal, entree en ringleiding.

Het Handboek Nijmegen Toegankelijk is inmiddels ook verspreid in andere gemeenten. De evaluatie wordt in 2021 voorgezet. Inmiddels hebben we met regelmaat overleg met de senior beleidsadviseur Openbare Ruimte en de ambtenaren die op dit terrein actief zijn.

We hebben verkennend overleg met Toegankelijk Zwolle en PBT Consult over integrale toegankelijkheid en de samenwerking tussen ervaringsdeskundigen en deskundigen(expertise) en hoe een samenwerking tussen Nijmegen, Zwolle en Rotterdam ook ambtelijk op te starten.

Meerdere medewerkers van de werkgroep Toegankelijkheid (Rens, Sabrina en Jan) hebben deelgenomen aan themabijeenkomsten in het kader van de Lokale Inclusie Agenda.

Onderwerpen/Thema's waar we over hebben geadviseerd zijn: Bewustwording, Participatie, Vervoer & Mobiliteit, Wonen, Zorg & Welzijn.

2.1.6 Werkgroep Onderling Sterk

De Werkgroep Onderling Sterk behartigt de belangen van mensen met een licht verstandelijke beperking. Leden van de werkgroep nemen deel aan alle overleggen binnen het Zelfregiecentrum. Er is gepraat over de effectiviteit van belangenbehartiging. Ook heeft de werkgroep meegepraat over de visie op zelfregie en de belangrijkste waarden, die ze aan thema's binnen het centrum toekent.

De werkgroep praat met beleidsmakers van de gemeente Nijmegen en welzijns- en zorgorganisaties om invloed uit te oefenen. Iedere vergadering is er een afgevaardigde van de adviescommissie JMG. Hij neemt adviezen mee, die verwerkt worden in een officieel advies van de adviescommissie.

Onderling Sterk stemt haar adviezen af met anderen, bijvoorbeeld met de WMO Denktank. Er is een gezamenlijk advies ingediend over Woondromen. Indien nodig wordt er apart advies afgegeven aan het College van B&W of via de griffie aan politieke partijen in Nijmegen. Het belangrijkste advies dat werd afgegeven is 'Meer meedoen? Mensen met een licht verstandelijke beperking kunnen meedoen, maar dan moet er wel wat veranderen!'

Corona – help mensen zoveel mogelijk om digitaal in contact te blijven

Door corona vergaderde Onderling Sterk vooral digitaal. Bijna iedere maand is er via Skype vergaderd. Er zijn 10 vergaderingen geweest in 2020. Skype was volgens de leden het gemakkelijkst te gebruiken. Andere overleggen gingen meestal via Teams of Zoom. Dat bleek niet altijd te werken. We hebben met elkaar moeten uitvinden dat de digitale agenda minder vol moest. Wat korter vergaderen is prettiger en zinvoller. Daarnaast heeft Onderling Sterk ook meegezocht naar mogelijkheden om andere mensen online te helpen.

Ervaringsdeskundig aan de slag in onderwijs: start Sterkplaats Nijmegen op de HAN

Een lid van Onderling Sterk is op 1 juli gestart aan de Sterkplaats Nijmegen. Hij neemt 2 dagen per week deel aan de Opleiding voor ervaringsdeskundigen. Het gaat hierbij om studenten in opleiding, die moeilijk lerend zijn of een licht verstandelijke beperking hebben. Het Zelfregiecentrum is partner van LFB, Pluryn, Siza en de HAN en neemt deel aan de projectgroep. Samen hebben zij de Sterkplaats Nijmegen opgericht.

Ervaringsdeskundigen in verschillende rollen

Ervaringsdeskundigheid is voor Onderling Sterk een belangrijk thema. Er is actief nagedacht hoe ervaringsdeskundigheid in de toekomst vorm kan krijgen binnen de brede basisteams. De brede basisteams staan voor een nieuwe vorm van de sociale wijkteams, waarbij er zonder indicatie hulp wordt geboden. Ook is gesproken met Inzet Bureau Ervaringsdeskundigheid in oprichting. Dit beoogt een landelijk platform te zijn voor ervaringsdeskundigen, die als zelfstandige aan de slag willen. Onderling Sterk doet daar voorlopig niet aan mee en volgt meer de lijn van de LFB. Daarnaast is er een samenwerking tussen enkele leden van Onderling Sterk en de huisartsenopleiding van het Radboud. Leden van Onderling Sterk voerden rollenspellen uit. Dat is in het voorjaar van 2020 door corona stil komen te liggen. Ook zijn leden betrokken geweest bij de nieuwe opzet van Paramedische Studies. Dat kon doorgaan, omdat de overleggen digitaal waren. Tot slot is meegedaan aan een online symposium van Windesheim Zwolle over ervaringsdeskundigheid.

Inbreng voor een lokaal inclusieplan

Leden van Onderling Sterk deden mee aan de verschillende werkgroepen, die de gemeente Nijmegen samenstelde. De gemeente Nijmegen zal met behulp van de informatie uit de werkgroepen later een beleidsplan voor inclusie opstellen. Zo waren er werkgroepen over vervoer, werk en inkomen, onderwijs, zorg en ondersteuning, participatie en toegankelijkheid. Leden van Onderling Sterk vertelden wat mensen met een licht verstandelijke beperking nodig hebben om mee te doen aan de samenleving.

Landelijke thema's van betekenis voor Nijmegen: Volwaardig Leven, Meer Meedoen en Maatwerk in Meedoen

Vaak wordt zorg of ondersteuning geregeld vanuit verschillende wetten. Het ministerie van VWS¹ heeft een programma geschreven dat eraan moet bijdragen dat mensen die zorg of ondersteuning

¹ VWS: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

nodig hebben zelf minder hoeven te zoeken naar de juiste zorg of ondersteuning. Leden van Onderling Sterk blijven het project volgen en nemen deel aan themabijeenkomsten. Onderling Sterk besprak de rapporten van Sociaal Cultureel Plan Bureau. Mensen met een licht verstandelijke beperking worden vaak niet goed herkend. En ze hebben te weinig kansen om onderwijs te volgen en aan het werk te komen. Het zou normaal moeten zijn, dat je je kunt ontwikkelen. Het is goed dat er landelijk steeds meer aandacht komt voor mensen met een licht verstandelijke beperking. Onderling Sterk vroeg aandacht voor de resultaten uit de landelijke rapporten.

Prokkel 2020

Eind augustus werd er vanuit het Zelfregiecentrum een Prokkelwandeling georganiseerd, waarbij mensen met een licht verstandelijke beperking gekoppeld zijn aan beleidsmakers en politici. Het was een goede opkomst. Er waren vragen, die de duo's aan elkaar konden stellen onderweg. Er waren ook opdrachten, waaronder het maken van foto's of samen een liedje zingen. Mensen hebben wederzijds kennisgemaakt en elkaar beter leren kennen.

Gezonde leefstijl/ Uniek Sporten

Leden van Onderling Sterk zijn actief betrokken bij het onderwerp gezonde leefstijl. Ook in coronatijd is gezocht naar mogelijkheden om te blijven wandelen en gezond te leven. In contact blijven met elkaar bleef een uitdaging. En dan uiteraard op veilige afstand.

Het netwerk van Uniek Sporten is minder vaak bij elkaar geweest. Binnen het netwerk is er een infographic gemaakt over sporten en bewegen voor mensen met een beperking in Nijmegen. Verschillende partijen, waaronder het Zelfregiecentrum, zetten zich actief in voor het verbeteren van sport en beweging voor mensen met een beperking.

Zelfregie in de liefde

Dit project is ingediend met het doel om het 'gewone' gesprek over liefde en seksualiteit mogelijk te maken. Er wordt te weinig met mensen met een licht verstandelijke beperking over deze onderwerpen gesproken. Door het ondersteunen van gesprekken is er op een positieve wijze aandacht voor seksuele rechten van mensen met een beperking. De voorbereiding van het project is doorgegaan en er is een kleine subsidie toegekend in 2020. Het project kon helaas nog niet van start gaan. Er zijn meer fondsen aangeschreven, waardoor de projectgroep hoopt op een later moment van start te kunnen gaan.

Waalzinnig festival

Het Waalzinnig festival biedt de mogelijkheid om te kijken naar of mee te doen aan voorstellingen voor mensen met een beperking. Het is een festival voor en door mensen met een beperking. Het zal eens in de twee jaar plaatsvinden. De Lindenberg speelt een belangrijke rol bij dit festival. In 2020 kon het niet doorgaan in verband met corona. De voorbereidingen zijn wel doorgegaan met de bedoeling in 2021 het festival alsnog door te laten gaan. Het liefst wil men een echt festival, maar ook de digitale mogelijkheden werden in 2020 alvast onderzocht.

2.1.7 Wmo Denktank

In contact blijven met jezelf en elkaar

Wanneer we in 2020 terugkijken naar het jaarverslag van 2019, leert het ons dat sommige dingen niet te voorspellen zijn en dat de prioriteiten ineens heel anders kunnen komen te liggen dan vooraf

gedacht. In contact blijven met jezelf en elkaar bleek vanaf maart vorig jaar best wel een uitdaging. Toch zijn we er samen in geslaagd om hier een weg in te vinden. Eerst alleen via de telefoon, af en toe eens een gesprekje, later was het voor de meesten van ons mogelijk om via Skype bij elkaar te komen en nog weer later zijn we overgestapt op Teams. Regelmatig hebben we gepraat over de impact van de Coronamaatregelen op ons dagelijks leven. Het heeft soms geholpen om deze verhalen te delen met elkaar en anderen.

Ervaringsdeskundigheid in het onderwijs

Ook in het onderwijs krijgt ervaringsdeskundigheid steeds meer aandacht. De Sterkplaats op de HAN draagt hieraan bij. Daarnaast hebben we meegedaan aan een meerdaags festival vanuit de academie Paramedische Studies. Waarbij een belangrijke vraag was hoe ervaringsdeskundigheid een structurele plek krijgt in de opleidingen die ze aanbieden.

Lokale Inclusieagenda

Nederland heeft in 2016 het VN-verdrag Handicap geratificeerd. Voor Nijmegen betekent dit dat ze in 2020 een Lokale inclusieagenda hebben opgesteld om gericht mee aan de slag te gaan in 2021. We zijn bezig geweest met de volgende thema's: Participatie en Toegankelijkheid, Vervoer en Werk en Inkomen. In de loop der tijd is er wat onduidelijkheid ontstaan over de exacte namen van de verschillende werkgroepen. Wij hebben ervoor gekozen om de eerdergenoemden aan te houden in dit verslag.

Woonwensen

Iedereen woont graag op een fijne plek. Iedereen heeft hierin andere wensen. Ook in Nijmegen is er een woningtekort. Het is hierdoor lastig om een fijne woning te vinden. Zeker ook wanneer je door een beperking specifieke woonwensen hebt. Daarom is het van belang dat er divers en aanpasbaar gebouwd wordt. Het Zelfregiecentrum heeft hierover op 21 september 2020 ingesproken. Aanvullend op dit advies op hebben wij een advies 'woonwensen' gemaakt om te benadrukken dat iedereen belang heeft bij een divers woningaanbod.

Een goed gesprek met Janos Betko

De gemeente Nijmegen heeft meegedaan met een proef in de bijstand/participatiewet. Socioloog Janos Betko onderzoekt of, wanneer je bij mensen de regeldruk weghaalt, dit dan tot meer participatie leidt. Er was daarnaast ook een groep mensen die extra werd ondersteund bij het zoeken naar werk. Opvallend is de uitkomst dat beide proeven niet hebben geleid tot meer participatie. Betko stelt dat de wet nu vooral gericht is op uitstroom, terwijl er een groep mensen is die altijd een vorm van inkomensondersteuning nodig blijft hebben om deel te kunnen nemen aan de samenleving.

2.2 Participatieraad

Participatieraad

De Participatieraad adviseert de directie gevraagd en ongevraagd over beleid en de uitvoering daarvan. De raad vertegenwoordigt deelnemers en vrijwilligers van het Zelfregiecentrum. De leden komen dan ook uit deze twee geledingen. Daarnaast is er een onafhankelijk voorzitter. De Participatieraad fungeert in de praktijk ook als klankbordgroep voor de directeur.

Activiteiten 2020

In 2020 heeft de Participatieraad overlegd met de directeur hoe het Zelfregiecentrum Nijmegen zich tijdens de heersende coronapandemie kan presenteren aan de deelnemers. Er is met name gesproken over veiligheid en de omschakeling van live-contacten naar digitale contacten.

Tijdens de laatste twee vergaderingen hebben we met name aandacht besteed aan de gedeeltelijke of gehele sluiting van het Zelfregiecentrum en de wijze waarop we toch nog een aantal activiteiten konden voortzetten. Welk communicatie-platform is het handigst voor mensen met een beperking en hoe zorg je toch voor 1,5 meter afstand bij mensen die dit minder goed snappen of grote behoefte hebben aan nabijheid?

Andere activiteiten:

- Meedenken over het meerjarenplan (de Doorkijk) en de prioritering van activiteiten.
- De voorzitter heeft zitting gehad in de sollicitatiecommissie voor de nieuwe coördinator van de werkgroep Toegankelijkheid.
- We hebben via de coördinator 'persoonlijke ontwikkeling' kennisgenomen van de zelfdeterminatietheorie en de toepassing daarvan in de praktijk.
- Zo hebben we ook kennisgenomen van de piëzomethode, een stapsgewijs ontwikkeltraject voor burgers. Deze methodiek is door Movisie gevalideerd en wordt bij ons gebruikt als onderlegger van coachingstrajecten en andere vormen van begeleiding.
- Voorbereiding van een achterbanraadpleging, gepland in mei van het verslagjaar. Deze kon echter niet doorgaan vanwege de corona-pandemie.

Interne activiteiten:

- Opstellen van een profielschets voor nieuwe leden.
- Vormgeven van een huishoudelijk reglement voor de Participatieraad, die is vastgesteld door het bestuur.

Adviezen

- Dit verslagjaar zijn er geen schriftelijke adviezen uitgebracht.

Contact achterban

De geplande achterbanraadpleging is weliswaar voorbereid, maar heeft vanwege corona geen doorgang kunnen vinden. Het idee is om van de raadpleging een 'Proeverij van activiteiten' te maken, waarbij deelnemers elkaar informeren over activiteiten van het Zelfregiecentrum. Ook kunnen er evaluerende opdrachten worden gegeven.

Vergaderen in Corona-tijd

De vergadering kwam in het verslagjaar 7 keer bij elkaar, onder invloed van de pandemie, twee keer minder dan in 2019. De directeur van Zelfregiecentrum Nijmegen woont de vergadering als gesprekspartner bij.

Vanaf 15 maart ging alles anders. De eerste maandelijkse vergaderingen 19 maart, 27 april en 28 mei gingen niet door. Evenals de achterbanraadpleging in mei. Op 18 juni was onze eerste vergadering – coronaproof. Dat was even wennen, afstand houden en niet meer dan 6 deelnemers. Niet voor elk lid van de Participatieraad was fysieke aanwezigheid een vanzelfsprekendheid. Er moesten keuzes worden gemaakt en hoe los je de deelname dan op. In de vergadering van juni en september was er telkens wel iemand die via Skype deelnam. Vanaf oktober ging het geheel via een digitaal platform. Het secretariaat zorgde voor de verbinding via Teams. Ook op die wijze vergaderen was wennen.

Samenstelling

Twee mensen hebben de Participatieraad verlaten. Een derde Participatieraadslid wordt vervangen, omdat hij het vanwege een opleiding te druk kreeg. Begin 2020 bestond de Participatieraad uit 6 leden en een onafhankelijk voorzitter.

Eind 2020 bestond de Participatieraad uit 4 leden en een onafhankelijk voorzitter. Zij werden ondersteund door respectievelijk een inhoudelijk en een secretariael ondersteuner.

Ons bereikte in het begin van het verslagjaar het bericht dat oud-lid Willemien na een ziekte-bed is overleden. Wij herinneren haar als iemand die vanuit haar eigen ervaring en grote betrokkenheid aan veel onderwerpen een constructieve bijdrage leverde.

Hoofdstuk 3

Bedrijfsvoering

3.1 Communicatie

Het uitbreiden van ons bereik vraagt voortdurend om aandacht. Het blijft zoeken naar goede manieren om meer mensen te bereiken, met een beperkt budget voor pr en communicatie.

Meer zichtbaarheid met BN'ers

Een doel van het Zelfregiecentrum is om meer zichtbaar te worden en daardoor meer bekendheid te verwerven bij potentiële deelnemers, verwijzers en het algemene publiek. In dat kader wilde De Gelderlander meewerken aan een serie interviews van deelnemers en vrijwilligers van het Zelfregiecentrum met een Bekende Nederlander. Onze mensen zouden het interview afnemen met een journalist van het dagblad op de achtergrond, die het verhaal zou optekenen. Helaas hebben de corona-maatregelen ons gedwongen dit project tot nader order uit te stellen.

Website Facebook

- De nieuwe website www.zrcn.nl is tijdens de nieuwjaarsreceptie van 2020 gelanceerd. We gaan nog enkele aanpassingen doorvoeren: meer aandacht voor nieuws over belangenbehartiging, een mogelijkheid om te signaleren en meer verbinding met www.toegankelijknijmegen.nl
- Facebook wordt ingezet om onze activiteiten te promoten en om ervaringen en wetenswaardigheden te delen. We besloten om de tweede pagina Activiteiten die we hadden op te heffen, om versnippering tegen te gaan.

Rubriek 'Meedoen in Nijmegen'

De rubriek 'Meedoen in Nijmegen' in huis-aan-huis blad 'De Brug' is een redactionele samenwerking van 15 Nijmeegse welzijnsorganisaties. Hij verschijnt iedere drie weken. Het Zelfregiecentrum Nijmegen is initiatiefnemer, deelnemer en voert het secretariaat. 'Meedoen in Nijmegen' verscheen in 2019 16 keer. Zelfregiecentrum Nijmegen leverde zeven keer een bijdrage. De publicaties zijn te lezen op www.meedoeninnijmegen.nl.

Externe nieuwsbrief

De externe nieuwsbrief is gedurende de eerste lockdown omgedoopt tot 'Gewoon een leuk krantje', op initiatief van een klasgenoot van een kind van een van onze collega's. In de krant namen we leuke, inspirerende verhalen op en bespraken we tips en ideeën om de tijd thuis aangenaam door te komen. Van verschillende lezers kregen we positieve bijdragen en reacties. Mensen vonden het leuk om te lezen!

De nieuwsbrief is 16 keer verstuurd, 5 keer meer dan andere jaren. In 2020 werd de nieuwsbrief gemiddeld door respectievelijk 37 % van de (potentiële) deelnemers gelezen (2019: 31 %) en door 25% van de welzijnsmedewerkers (2019: 24 %). Dat is een totaal gemiddelde van 31 %.

'Je boekt succes wanneer 15% tot 26,5% van de ontvangers je nieuwsbrief opent', zegt MailChimp. Volgens Campaign Monitor halen mailingen gemiddeld een open ratio van 21,3 (Bron www.mailchimp.com/resources/email-marketing-benchmark/).

De externe nieuwsbrief werd eind 2020 door 869 mensen ontvangen: 525 (potentiële) deelnemers en 344 intermediairs, 55 mensen meer dan eind 2019.

Open Huis

Dit jaar was een gebruikelijk Open Huis niet mogelijk. In plaats daarvan hebben we mensen uitgenodigd om in een individueel gesprek kennis te maken met het Zelfregiecentrum, tijdens een zogenaamde VIP-behandeling. Deze manier van werken heeft weliswaar minder mensen opgeleverd dan dat we anders bereiken, maar was aanmerkelijk minder arbeidsintensief.

Overige

- *Film & Foto:* In 2020 is er hard gewerkt aan een promotiefilm voor het Zelfregiecentrum Nijmegen. De verwachting is dat het definitieve filmpje in het eerste kwartaal van 2021 definitief klaar zal zijn. Ook is er een fotoreportage van de werkgroep Toegankelijkheid gemaakt. Daarnaast zijn er foto's gemaakt tijdens verschillende ontmoetingsactiviteiten.
- *YouTube:* We hebben ons eigen YouTube-kanaal actiever in gebruik genomen.
- *Raambeploking:* De ramen van ons gebouw zijn met ons logo en slogans beplakt.
- *Minikronieken:* Er is gewerkt aan persoonlijke verhalen, gekoppeld aan wat het Zelfregiecentrum Nijmegen voor mensen betekent.
- *Folders:* De algemene folder en folder Collectieve belangenbehartiging zijn gemaakt.
- *Appeltjes van Oranje:* Met onze Inloop Nieuwe Stijl hebben we meegedaan aan de voorrondes voor de nominatie voor de Appeltjes van Oranje van het Oranje Fonds. We behoorden tot de 40 genomineerde projecten.

Interne Communicatie

- De interne nieuwsbrief, waarmee we medewerkers informeren over interessante wetenswaardigheden en we nieuwe medewerkers voorstellen, is in 2020 2 keer verschenen: in juli en in december.

Redactievergadering

De redactievergadering heeft dit jaar 7 keer vergaderd.

3.2 Organisatie

Huisvesting

Per 1 maart 2020 kwamen er door het vertrek van Plury/J72 twee kantoorruimtes vrij voor onderverhuur. Via ons netwerk, LinkedIn, Funda in business en het makelpunt van de gemeente Nijmegen hebben we hier ruchtbaarheid aan gegeven. Dit heeft, door de lockdowns tijdens de covidpandemie, niet geleid tot verhuur in het verslagjaar. De gemeente heeft ons hier deels voor gecompenseerd, waarvoor wij zeer erkentelijk zijn.

Er is een nieuwe huurovereenkomst gesloten waarin het oude WIG-huurcontract en het contract op naam van het Zelfregiecentrum samengevoegd zijn tot één huurovereenkomst. De bestaande voorwaarden en condities zijn daarbij gehandhaafd. De huurtermijn is met een periode van 5 jaar verlengd, aansluitend op de aflooptdatum van het huidige contract (31 december 2022). De nieuwe huurovereenkomst loopt tot en met 31 december 2027.

Samenstelling van de organisatie en opleidingsplaats

Er werken 120 vrijwilligers bij onze organisatie. Daarnaast zijn er 7 medewerkers via het Werkbedrijf bij ons actief, 2 medewerkers worden gedetacheerd vanuit Driestroom en 9 medewerkers zijn werkzaam in een fulltime of parttime dienstverband (6,11 fte). Daarnaast zijn er ook door het hele jaar meerdere stagiaires actief bij ons.

Voor het stagejaar 2019-2020 hebben we 8 stagiaires begeleid. Twee HAN-studenten creatieve therapie, twee HAN-studenten dramatherapie en twee HAN-studenten muziektherapie. Daarnaast rondde een student bij ons de opleiding af met een afstudeerstage in Toegepaste psychologie en was er een HAN-student Social Work.

Voor het schooljaar 2020-2021 zijn 7 stagiaires gestart. Ook hier waren er twee HAN-studenten creatieve therapie, twee studenten dramatherapie en twee studenten muziektherapie, en daarnaast een HAN-student social work.

De stagiaires creatief, drama en muziek verzorgen de bruisende vrijdag. De stagiaire toegepaste psychologie heeft voor het Zelfregiecentrum een onderzoek verricht bij de inloop met als onderzoeksvraag: Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat bezoekers zich welkom voelen en terugkomen?

De stagiaire social work heeft coronaproof één-op-één gesprekken gevoerd met bezoekers. Daarnaast heeft hij een advies gegeven hoe wij het netwerk van onze bezoekers kunnen gebruiken bij het versterken van de eigen regie.

Begeleiding van vrijwilligers en portfolio

Sinds eind 2019 kunnen onze vrijwilligers een persoonlijk portfolio bijhouden. Het portfolio is voor iedereen die een droom, een idee, een wens heeft om zichzelf verder te ontwikkelen.

Wie weet wil iemand graag een betaalde baan, (ander) vrijwilligerswerk doen, nieuwe taken oppakken, een opleiding volgen, of meer onder de mensen zijn.

Het Zelfregiecentrum biedt voortaan de mogelijkheid om hier aandacht aan te geven. Samen met een coach maakt de vrijwilliger een portfolio en bepaalt wat hij/zij nodig heeft om zichzelf te ontwikkelen. Daardoor weet de vrijwilliger beter welke competenties hij/zij heeft en hoe je die kunt gebruiken om doelen te bereiken.

In de praktijk gaat de vrijwilliger met zijn/haar leerdoelen aan de slag. De coach ondersteunt de vrijwilliger daarbij. Wanneer de vrijwilliger een traject extern wil vervolgen, bijvoorbeeld met vrijwilligerswerk, stage of werk, dan is het portfolio een mooi alternatief voor het CV.

We hebben geleerd dat vrijwilligers die langere tijd bij ons werken zich dusdanig ontwikkelen dat zij hun functie of taak soms ontgroeien. Het portfolio biedt de mogelijkheid om concreet te werken naar een vervolgstap binnen of buiten het Zelfregiecentrum.

Alle ervaringsdeskundige coaches zijn getraind om met het portfolio te werken.

In 2020 zijn we begonnen te onderzoeken of bezoekers ook een portfolio kunnen gebruiken. Dat is minder gericht op ontwikkeling binnen ons centrum waar zij geen taak hebben, maar op functies buiten ons centrum, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk elders, een baan, een opleiding, een functie bij

een club of vereniging. Vanwege covid-19 is dit nog niet afgerond en gaat dat de komende tijd verder.

Nieuwe start

2020 was het jaar van een nieuwe start voor een oudgediende: Jan Troost, in 1972 oprichter van de Werkgroep Integratie Gehandicapten, is per september 2020 de opvolger geworden van Marcel Giebels. Marcel was al 30 jaar in dienst bij de WIG en het Zelfregiecentrum als projectleider van Toegankelijkheid en is in oktober met pensioen gegaan.

Het afscheid heeft buiten plaats kunnen vinden in tenten, waarbij toch veel medewerkers persoonlijk afscheid hebben kunnen nemen, ondanks de corona-beperkingen en het frisse weer.

Bij die gelegenheid heeft Marcel de Waalbrugspeld uit handen van wethouder Grete Visser mogen ontvangen, als blijk van grote waardering voor zijn inzet voor de verbetering van de toegankelijkheid in Nijmegen. Jan Troost heeft nu het stokje van hem overgenomen en is terug op een voor hem vertrouwde en tegelijkertijd nieuwe plek. Er liggen veel uitdagingen op het terrein van toegankelijkheid, waar Jan met al zijn ervaring op dit terrein is in gedoken.

Eveneens met pensioen ging Tineke van der Vorst, zij werkte vanuit een contract met het Werkbedrijf als contactpersoon voor de vrijwilligers en verzorgde onder andere de vrijwilligerscontracten. Zij is in een wat kleinere setting feestelijk in het zonnetje gezet. Haar opvolger is Jack de Rooij.

Afscheid van dierbare medewerkers

In 2020 hebben we afscheid moeten nemen van Willemien van Hoof, Petra Ybeles Smit en Lilian Vermond. Willemien was deelnemer aan de Participatieraad en maakte deel uit van het beleidsmedewerkeroverleg. Petra was oud-bestuurslid van de WIG. Van haar hebben we afscheid genomen in de Studentenkerk. Willemien en Petra overleden allebei in februari.

In december kwam het voor velen onverwachte bericht dat Lilian Vermond, al 30 jaar medewerker bij onze financiële administratie, in het ziekenhuis was overleden. Ze had het laatste halfjaar een verslechterende gezondheid en zou naar een verzorgingshuis moeten verhuizen. Dit heeft niet meer plaatsgevonden. Ze is 50 jaar geworden.

Het afscheid van deze drie dierbare medewerkers laat een leegte achter. Ze worden erg gemist.

3.3 Organisatie in beeld

Voor een letterlijk beeld van onze organisatie, zie onze website www.zrcn.nl bij Over Ons. Daar staan foto's van veel van onze medewerkers.

Bestuur met als voorzitter:	Wim Hompe
Participatieraad met als voorzitter:	Ton van Hout
Directeur:	Jos Kersten

Bedrijfsvoering:	Caroline Spoelstra
Persoonlijke Ontwikkeling o.l.v.	Annemieke van der Gronden
Ontmoeting o.l.v.	Rob Aalders
Inzetten Eigen Ervaring o.l.v.	Bianca van Raaij
Belangenbehartiging o.l.v.	Jos Kersten

Beleidsteam:	Sabrina Abdoelbasier, Peter Eggen en anderen
Coachingsteam o.l.v.	Annemieke van der Gronden, Petra Montforts, Laurian Alferink
Onderling Sterk o.l.v.	Jaheed Andishmand en Laurian Alferink
Toegankelijkheid o.l.v.	Marcel Giebels en Jan Troost (per september '20)
Onderwijsproject o.l.v.	Bianca van Raaij
Wmo Denktank o.l.v.	Peter Eggen

Communicatie:	Marcel Kersten, Annemieke van Noortwijk en anderen
Secretariaat:	Birgit van der Putten
Vrijwilligersaanspreekpunt:	Tineke van der Vorst/ Jack de Rooij, Laurian Alferink
Receptie o.l.v.	Ramon de Vaan
ICT-er en servicemanager:	Paul van Echteld
Financiële administratie:	Carin Kersten, Lilian (overleden december '20) en Paul Vermond
Facilitaire dienst:	Berry Geurts en Frank Janssen
Klussen en tuinonderhoud:	Bert Schook, Leo Peters en Henk Noortman